

Grozījumi:

06.10.1994. likums / LV, 123, 20.10.1994. / Stājas spēkā 03.11.1994.
10.10.1996. likums / LV, 181, 29.10.1996.; Ziņotājs, 22, 28.11.1996. / Stājas spēkā 12.11.1996.
13.06.2001. likums / LV, 102, 02.07.2001.; Ziņotājs, 15, 09.08.2001. / Stājas spēkā 16.07.2001.
22.06.2005. likums / LV, 104, 06.07.2005.; Ziņotājs, 14, 28.07.2005. / Stājas spēkā 01.09.2005.

LATVIJAS REPUBLIKAS LIKUMS

**Par īpašuma tiesību atjaunošanu uz uzņēmumiem un citiem
īpašuma objektiem****LIKUMĀ LIETOTIE TERMINI**

Apgrozāmie līdzekļi ir naudas līdzekļi, izejvielas, sēkla, kurināmais, materiāli, iepirktie ražojumi un preces, tara, nepabeigti ražojumi un neizpildītie pasūtījumi, viengadīgie stādījumi, gatavie ražojumi, preces un izpildītie pasūtījumi, raža, darba un produktīvie dzīvnieki, darbarīki un inventāra priekšmeti, kuri paredzēti īslaicīgai (mazāk par gadu) lietošanai, un citas atvietojamas vai patērējamas lietas, kuras nepieciešamas uzņēmuma darbībai.

Apstiprinātais privatizācijas projekts ir likumos noteiktajā kārtībā apstiprināts valsts vai pašvaldības uzņēmuma pārdošanas vai citādas atsavināšanas projekts, kas paredz privātā kapitāla līdzdalību.

Pamatkapitāls (statūtu fonds) ir statūsabiedrības kapitāls, ko veido tās dalībnieku ieguldījums statūsabiedrībā.

Pamatlīdzekļi šajā likumā lietotajā nozīmē ir ēkas, būves, darbgaldi, mašīnas, iekārtas, transportlīdzekļi, nepabeigtās ēkas un būves un neuzstādītie darbgaldi, mašīnas un iekārtas, darbarīki un inventāra priekšmeti, kuri paredzēti ilglaicīgai (ilgāk par gadu) lietošanai, un citas ilglaicīgi (ilgāk par gadu) lietojamas lietas, kuras nepieciešamas uzņēmuma darbībai, izņemot zemi.

Pieteikums šajā likuma lietotajā nozīmē ir uzņēmuma bijušā īpašnieka vai viņa mantinieku pieteikums par īpašuma tiesību atjaunošanu, kas iesniegts kārtībā, kāda paredzēta Latvijas Republikas Augstākās Padomes 1992. gada 31. marta lēmumā «Par pieteikumu pieņemšanu no nacionalizēto un citādi nelikumīgi atņemto nekustamo īpašumu (uzņēmumu un citu īpašuma objektu) īpašniekiem — fiziskajām personām» (Latvijas Republikas Augstākās Padomes un Valdības Ziņotājs, 1992, 15/16), kā arī pieteikums par īpašuma tiesību atjaunošanu uz nekustamo īpašumu, kas iesniegts likumā "Par zemes reformu Latvijas Republikas pilsētās" noteiktajā kārtībā līdz 1992.gada 20.jūnijam un likumā "Par zemes privatizāciju lauku apvidos" noteiktajā kārtībā līdz 1992.gada 31.decembrim, ja iesniedzējs pieteikumā pieprasījis atjaunot īpašuma tiesības dabā.

Privatizējamo uzņēmumu saraksts ir likumos noteiktajā kārtībā publicēts privatizējamo valsts vai pašvaldību uzņēmumu saraksts.

Statūsabiedrība šajā likumā lietotajā nozīmē ir akciju sabiedrība, paju sabiedrība, sabiedrība ar papildu atbildību un sabiedrība ar ierobežotu atbildību.

Uzņēmums šajā likumā lietotajā nozīmē ir īpašuma objekts — uzņēmums, viesnīca, kinoteātris, aptieka, slimnīca vai cits īpašuma objekts (izņemot namīpašumu un zemi), kura sastāvā ir bijusi nekustamā manta.

Privatizācijai nodots īpašuma objekts — valsts vai pašvaldības īpašuma objekts, attiecībā uz kuru saskaņā ar likumu ir pieņemts lēmums par tā nodošanu privatizācijai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 06.10.1994. un 10.10.1996. likumu, kas stājas spēkā 12.11.1996.)

1. nodaļa VISPĀRĪGIE NOTEIKUMI

1.pants. Likuma darbība

(1) Šis likums nosaka kārtību, kādā atjaunojamas un atzīstamas bijušo īpašnieku vai viņu mantinieku īpašuma tiesības uz uzņēmumiem, viesnīcām, kinoteātriem, aptiekām, slimnīcām un citiem īpašuma objektiem, kuru sastāvā ir bijusi nekustamā manta un kuri nacionalizēti vai citādi nelikumīgi atņemti valsts vai pašvaldību iestāžu patvaļas dēļ (turpmāk — nacionalizēti). Bijušajam īpašniekam vai viņa mantiniekiem piešķirama kompensācija privatizācijas sertifikātos vai atjaunojamas īpašuma tiesības uz nacionalizētajiem uzņēmumiem, viesnīcām, kinoteātriem, aptiekām, slimnīcām un citiem īpašuma objektiem, ja uzņēmums izvietots uzņēmuma īpašniekam piederošā namīpašumā, bet namīpašums nav iekļauts uzņēmuma bilancē.

(2) Šis likums neattiecas uz namīpašumiem un zemi.

(3) Šā likuma normas ir piemērojamas, ja Valsts un pašvaldību īpašuma privatizācijas un privatizācijas sertifikātu izmantošanas pabeigšanas likumā nav noteikts citādi.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 10.10.1996. un 22.06.2005. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2005.)

2.pants. Personas, kurām atjauno īpašuma tiesības

(1) Īpašuma tiesības atjauno:

1) fiziskajām personām, kuru īpašuma nacionalizācijas brīdī ir bijis viss uzņēmums, vai to mantiniekiem;

2) fiziskajām personām, kurām uz kopīpašuma tiesību pamata vai kā mantas kopība nacionalizācijas brīdī ir piederējis uzņēmums, vai to mantiniekiem;

3) juridiskajām personām, ja to paredz atsevišķs likums.

(2) *(Izslēgta ar 06.10.1994. likumu.)*

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 06.10.1994. likumu, kas stājas spēkā 03.11.1994.)

3.pants. Īpašuma tiesību atjaunošanas un atzīšanas veidi

(1) Īpašuma tiesības uz uzņēmumu atjauno, atdodot uzņēmumu bijušajam īpašniekam vai viņa mantiniekiem.

(2) Īpašuma tiesības atzīst:

1) piešķirot bijušajam īpašniekam vai viņa mantiniekiem atbilstošu pamatkapitāla (statūtu fonda) daļu (akcijas, pajas, daļas) statūsabiedrībā, par kuru pārveidots uzņēmums;

2) piešķirot kompensāciju privatizācijas sertifikātos.

(10.10.1996. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 12.11.1996.)

4.pants. Īpašuma tiesību atjaunošanas pamats

(1) Uzņēmuma bijušā īpašnieka vai viņa mantinieku īpašuma tiesības jāatjauno, ja viņi ir iesnieguši pieteikumu kārtībā, kāda paredzēta Latvijas Republikas Augstākās Padomes 1992. gada 31. marta lēmumā «Par pieteikumu pieņemšanu no nacionalizēto un citādi nelikumīgi atņemto nekustamo īpašumu (uzņēmumu un citu īpašuma objektu) īpašniekiem — fiziskajām personām».

(2) *(Izslēgta ar 06.10.1994. likumu.)*

(3) *(Izslēgta ar 06.10.1994. likumu.)*

(4) *(Izslēgta ar 06.10.1994. likumu.)*

(5) Īpašuma tiesības uz uzņēmumu saskaņā ar šo likumu atjaunojamas vai atzīstamas tādā veidā, kādā bijušais īpašnieks vai viņa mantinieki līdz 1994.gada 3.decembrim ir izteikuši savu gribu pieteikumā.

(6) Ja bijušais īpašnieks vai viņa mantinieki līdz 1994.gada 3.decembrim nav pieteikumā izteikuši vēlēšanos, lai tiktu atzītas viņu īpašuma tiesības un piešķirta kompensācija privatizācijas sertifikātos, tad tiek uzskatīts, ka bijušais īpašnieks izteicis vēlēšanos atjaunot vai atzīt īpašuma tiesības saskaņā ar šā likuma 3.panta otrās daļas 1. un 2.punktu.

(7) Ja bijušais īpašnieks vai viņa mantinieki līdz 1994.gada 3.decembrim ir izteikuši vēlēšanos atjaunot īpašuma tiesības, bet nevēlas izpirkt valsts vai pašvaldības īpašuma daļu pašreizējā uzņēmumā, tad pēc viņu vēlēšanās uzņēmums jāpārveido par statūtsabiedrību, piešķirot bijušajam īpašniekam vai viņa mantiniekiem atbilstošu pamatkapitāla daļu.

(8) Ja bijušais īpašnieks vai viņa mantinieki līdz 1996.gada 30.jūnijam nav iesnieguši pieteikumu par īpašuma tiesību atzīšanu un kompensācijas piešķiršanu privatizācijas sertifikātos par nacionalizēto uzņēmumu, tad kompensāciju nepiešķir.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 06.10.1994. un 10.10.1996. likumu, kas stājas spēkā 12.11.1996.)

5. pants. Institūcijas, kuras atjauno īpašuma tiesības

(1) Visas darbības, kas saistītas ar bijušā īpašnieka vai viņa mantinieku īpašuma tiesību atjaunošanu vai atzīšanu, uzņēmuma mantas vērtības noteikšanu un kompensācijai piešķiramo sertifikātu skaita noteikšanu, jāveic:

1) Valsts akciju sabiedrībai "Privatizācijas aģentūra" (turpmāk — Privatizācijas aģentūra) vai attiecīgajai valsts īpašuma privatizācijas komisijai attiecībā uz uzņēmumu (uzņēmējsabiedrību), kas ir iekļauts privatizācijai vai atsavināšanai nodoto īpašuma objektu sarakstā. Uzņēmuma (uzņēmējsabiedrības) mantas vērtību aprēķina un kompensācijai piešķiramo privatizācijas sertifikātu daudzumu nosaka Privatizācijas aģentūra;

2) *(izslēgts ar 10.10.1996. likumu);*

3) attiecīgās pašvaldības domei (padomei), kuras pārziņā ir pašvaldības uzņēmums (uzņēmējsabiedrība) vai kuras pārziņā esošajā pašvaldības uzņēmumā (uzņēmējsabiedrībā) atrodas manta, par kuru iesniegts pieteikums.

(2) Lēmumu par bijušā īpašnieka vai viņa mantinieku īpašuma tiesību atjaunošanas vai atzīšanas veidu pieņem Ekonomikas ministrija.

(3) Lēmumu par veidu, kādā atjaunojamas vai atzīstamas bijušā īpašnieka vai viņa mantinieku īpašuma tiesības uz uzņēmumu, kā arī uzņēmuma (statūtsabiedrības) mantu, kas atrodas pašvaldības uzņēmuma (statūtsabiedrības) sastāvā, pieņem pašvaldības dome (padome), kuras pārziņā ir attiecīgais pašvaldības uzņēmums (statūtsabiedrība).

(4) Īpašuma tiesības uz uzņēmumu, kas pēc tā nacionalizācijas nodots valdījumā fiziskajai personai vai juridiskajai personai, kura nav attiecīgi valsts vai pašvaldības juridiskā persona, izņemot šā likuma 21.panta pirmās daļas 6. un 7.punktā minētos gadījumus, atjaunojamas, ceļot tiesā prasību, ja bijušais īpašnieks vai viņa mantinieki nav panākuši vienošanos ar uzņēmuma valdītāju par īpašuma tiesību atjaunošanu. Uzņēmuma valdītājs atbild, atdodot vai kompensējot bijušajam īpašniekam vai viņa mantiniekiem uzņēmuma mantu, kuras vērtība nepārsniedz tās mantas vērtību, ko uzņēmuma valdītājam nodevusi valsts, pašvaldība vai iepriekšējais valdītājs. Ja uzņēmuma valdītāja — juridiskās personas — īpašumā ir valsts vai pašvaldību kapitāla daļas, uzņēmuma valdītājam jārīkojas atbilstoši šā likuma 16. panta trešās daļas nosacījumiem.

(06.10.1994. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 10.10.1996., 13.06.2001. un 22.06.2005. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2005.)

6.pants. Īpašuma tiesību atjaunošanas ierobežojumi

(Izslēgts ar 10.10.1996. likumu, kas stājas spēkā 12.11.1996.)

7. pants. Īpašuma tiesību atjaunošanas apjoms un kompensācijas apmērs

(1) Īpašuma tiesības atjaunojamas uz uzņēmuma nekustamo un kustamo mantu, kas pieskaitāma pamatlīdzekļiem, un kompensācijas apmērs nosakāms atbilstoši vērtībai, kādā pamatlīdzekļi bija saglabājušies pēc Otrā pasaules kara un kāda fiksēta pirmajos pamatlīdzekļu inventarizācijas aktos, kas sastādīti pēc 1945.gada 8.maija.

(2) Šīs mantas sastāvu un stāvokli nosaka pēc šā panta pirmajā daļā minētajiem pamatlīdzekļu inventarizācijas aktiem. Mantas vērtību nosaka pēc šiem pamatlīdzekļu inventarizācijas aktiem, bet, ja bijušais īpašnieks vai viņa mantinieki apšaubu mantas novērtējumu pirmajos pamatlīdzekļu inventarizācijas aktos, kas sastādīti pēc 1945. gada 8. maija, mantas vērtību nosaka atbilstoši minētajos inventarizācijas aktos fiksētajam uzņēmuma pamatlīdzekļu sastāvam un stāvoklim pēc dokumentiem, kurus iesniedz bijušais īpašnieks vai viņa mantinieki un kuros norādīta uzņēmuma pamatlīdzekļu vērtība, un kuri var būt sastādīti pirms 1945. gada 9. maija. Mantas vērtība, uz kuru atjaunojamas bijušā īpašnieka vai viņa mantinieku īpašuma tiesības, jāpārreķina kompensācijas noteikšanai vai salīdzināšanai ar uzņēmuma pašreizējās mantas vērtību, ievērojot cenu izmaiņas, pēc Ministru kabineta apstiprinātas metodikas.

(3) Ja, nacionalizējot uzņēmumu, bijušajam īpašniekam izmaksāta atlīdzība, tā jāievēro, samazinot par šīs atlīdzības summu mantas vērtību, uz kuru atjaunojamas īpašuma tiesības, tā laika cenās, kad izmaksāta atlīdzība.

(4) *(Izslēgta ar 10.10.1996. likumu.)*

(5) *(Izslēgta ar 10.10.1996. likumu.)*

(6) Ja uzņēmuma bijušais īpašnieks vai viņa mantinieki apšaubu šajā pantā norādītajā kārtībā noteikto mantas vērtību un aprēķināto mantas vērtības palielinājumu, kā arī gadījumos, kad nav saglabājušies dokumenti, pēc kuriem var noteikt mantas vērtību, bijušais īpašnieks vai viņa mantinieki var prasīt noteikt mantas sastāvu un vērtību tiesā.

(7) Bijušais īpašnieks vai viņa mantinieki nav tiesīgi pieprasīt no uzņēmuma pašreizējā īpašnieka (uzņēmuma valdītāja) maksu par atdodamā uzņēmuma lietošanu un saņemtos augļus. Uzņēmuma pašreizējais īpašnieks (uzņēmuma valdītājs) nav tiesīgs pieprasīt no uzņēmuma bijušā īpašnieka vai viņa mantiniekiem atlīdzību par izdevumiem, kas izlietoti uzņēmuma uzturēšanai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 06.10.1994. un 10.10.1996. likumu, kas stājas spēkā 12.11.1996.)

8. pants. Dokumentu iesniegšanas un sagatavošanas kārtība

(1) Īpašuma tiesības tiek atjaunotas, pamatojoties uz:

1) pieteikumu un citiem dokumentiem, kurus iesniedzis bijušais īpašnieks vai viņa mantinieki saskaņā ar Latvijas Republikas Augstākās Padomes 1992. gada 31. marta lēmumu «Par pieteikumu pieņemšanu no nacionalizēto un citādi nelikumīgi atņemto nekustamo īpašumu (uzņēmumu un citu īpašuma objektu) īpašniekiem — fiziskajām personām». Rajona padomei vai pilsētas domei, Latvijas Republikas diplomātiskajai iestādei vai konsulātam saņemtā pieteikuma un citu dokumentu noraksti (kopijas) 10 dienu laikā pēc pieteikuma saņemšanas jānosūta institūcijai, kuras pienākums ir atjaunot īpašuma tiesības uz attiecīgo uzņēmumu. Ja ir neskaidrības, pieteikuma un citu dokumentu noraksti (kopijas) jānosūta Ekonomikas ministrijai. Par dokumentu nosūtīšanu 20 dienu laikā jāpaziņo dokumentu iesniedzējam;

2) dokumentiem, kas apliecina īpašuma tiesības;

3) pirmās pēc 1945. gada 8. maija izdarītās pamatlīdzekļu inventarizācijas aktiem. Šo aktu sagādāšana ir tās institūcijas pienākums, kuras uzdevums ir atjaunot īpašuma tiesības;

4) dokumentiem, kurus iesniedz bijušais īpašnieks vai viņa mantinieki un kuros ir norādīta īpašuma sastāvdaļu vērtība. Ja šie dokumenti netiek iesniegti, īpašuma vērtība tiek aprēķināta pēc šā panta 3. punktā minētajiem dokumentiem;

5) uzņēmuma pašreizējās mantas inventarizācijas aktiem un citiem dokumentiem par šīs mantas novērtējumu.

(2) Līdz 1996.gada 31.decembrim pieteikumam, kas iesniegts šajā likumā noteiktajā kārtībā, jāpievieno visi dokumenti, kuri pierāda īpašuma tiesību atjaunošanas vai atzīšanas pamatotību.

(3) Valsts un pašvaldību institūcijas, kuru lietvedībā ir bijušā ģeodēzijas vai viņa mantinieku pieteikums par ģeodēzijas tiesību atjaunošanu vai atzīšanu, ne vēlāk kā divus mēnešus pirms šajā pantā minētā termiņa nosūta iesniedzējam brīdinājumu ar norādi, kādu dokumentu trūkst ģeodēzijas tiesību atjaunošanai vai atzīšanai. Ja trūkstošie dokumenti netiek iesniegti šajā pantā norādītajā termiņā, institūcija, kura pieņem un izskata dokumentus par ģeodēzijas tiesību atjaunošanu vai atzīšanu, pieteikumu neizskata un par to rakstveidā paziņo iesniedzējam.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 06.10.1994. un 10.10.1996. likumu, kas stājas spēkā 12.11.1996.)

9. pants. Ģeodēzijas tiesības apliecinājoši dokumenti

Atjaunotās ģeodēzijas tiesības apliecinājošs dokuments ir:

1) Ekonomikas ministrijas lēmums rīkojuma formā vai pilsētas domes vai rajona, pagasta padomes lēmums protokola izraksta formā par uzņēmuma atdošanu vai statūtsabiedrības pamatkapitāla (statūtu fonda) dalās piešķiršanu bijušajam ģeodēzijas tiesības vai viņa mantiniekiem. Šo lēmumu par spēkā neesošu var atzīt vienīgi tiesa;

2) tiesas nolēmums par uzņēmuma atdošanu bijušajam ģeodēzijas tiesības vai viņa mantiniekiem;

3) mantas nodošanas un pieņemšanas akts, ko apstiprinājis uzņēmuma valdītājs un ģeodēzijas tiesības atjaunojušais ģeodēzijas tiesības vai viņa mantinieki;

4) valsts vai pašvaldības mantas izpirkuma līgums, ja ģeodēzijas tiesības atjaunotas, vienlaikus izpērkot pašreizējā ģeodēzijas tiesības mantas daļu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 06.10.1994. un 10.10.1996. likumu, kas stājas spēkā 12.11.1996.)

9.1 pants. Ģeodēzijas tiesību atjaunošanas, atzīšanas un kompensācijas piešķiršanas termiņi

(1) Šā likuma 5.panta otrajā un trešajā daļā minētajām valsts un pašvaldību institūcijām jāpieņem lēmums par ģeodēzijas tiesību atjaunošanu vai atzīšanu viena gada laikā no dienas, kad iesniegti visi nepieciešamie dokumenti, kas apliecina ģeodēzijas tiesības. Pēc šā termiņa bijušajam ģeodēzijas tiesības vai viņa mantiniekiem ir tiesības prasīt ģeodēzijas tiesību atjaunošanu vai atzīšanu tiesas ceļā.

(2) Šā likuma 5.panta pirmās daļas 1. un 3.punktā minētajām valsts un pašvaldību institūcijām sešu mēnešu laikā no dienas, kad pieņemts lēmums par ģeodēzijas tiesību atjaunošanu vai atzīšanu, jāveic darbības, kas saistītas ar ģeodēzijas nodošanu, attiecīgas pamatkapitāla daļas piešķiršanu statūtsabiedrībā vai kompensācijas piešķiršanu. Pēc šā termiņa personai ir tiesības prasīt ģeodēzijas nodošanu vai attiecīgas kapitāla daļas piešķiršanu tiesas ceļā.

(3) Par termiņa nokavējumu institūcija, kura atjauno vai atzīst ģeodēzijas tiesības, atbild saskaņā ar Civillikumu.

(4) Ja tās personas vainas dēļ, kurai atjaunotas vai atzītas ģeodēzijas tiesības, sešu mēnešu laikā pēc attiecīgā lēmuma pieņemšanas ģeodēzijas tiesības vai attiecīgi piešķirtā statūtsabiedrības pamatkapitāla daļa nav pārņemta, tad valsts vai pašvaldības institūcija, kura pieņēmusi lēmumu par ģeodēzijas tiesību atjaunošanu vai atzīšanu, ir tiesīga grozīt savu lēmumu un piešķirt kompensāciju privatizācijas sertifikātos.

(10.10.1996. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.06.2005. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2005.)

2. nodaļa UZŅĒMUMA ATDOŠANA

10.pants. Gadījumi, kad uzņēmums pilnībā atdodams bijušajam ģeodēzijas tiesības vai viņa mantiniekiem

(1) Uzņēmums atdodams bijušajam ģeodēzijas tiesības vai viņa mantiniekiem, ja viņi ir iesnieguši šādu pieteikumu, kā arī piekrituši izpērk valstij vai pašvaldībai piederošo mantas daļu un ja pēc nacionalizācijas pašreizējā uzņēmuma mantas (pamatlīdzekļu) vērtība ir palielinājusies ne vairāk kā par 55 procentiem salīdzinājumā ar nacionalizētā uzņēmuma mantas vērtību vai samazinājusies salīdzinājumā ar to mantas vērtību, uz kuru saskaņā ar šā likuma 7.pantu atjaunojamais bijušā ģeodēzijas tiesības vai viņa mantinieku ģeodēzijas tiesības.

(2) Uzņēmums atdodams, ja pašreizējā uzņēmuma mantas (pamatlīdzekļu) vērtība palielinājusies vairāk nekā par 55 procentiem salīdzinājumā ar nacionalizētā uzņēmuma mantas vērtību, uz kuru saskaņā ar šā likuma 7.pantu atjaunojamais bijušā ģeodēzijas tiesības vai viņa mantinieku ģeodēzijas tiesības, ja nacionalizēto uzņēmumu ir iespējams

tehnoloģiski nošķirt dabā un pašreizējam īpašniekam saglabājas iespējas turpināt uzņēmējdarbību.

(3) Uzņēmums atdodams arī tad, ja pašreizējā uzņēmuma mantas (pamatlīdzekļu) vērtība palielinājusies vairāk nekā par 55 procentiem salīdzinājumā ar nacionalizētā uzņēmuma mantas vērtību, uz kuru saskaņā ar šā likuma 7.pantu atjaunojamas bijušā īpašnieka vai viņa mantinieku īpašuma tiesības, bet viss pašreizējais uzņēmums izvietots uz zemes gabala, uz kuru atjaunotas īpašuma tiesības bijušajam īpašniekam vai viņa mantiniekiem, un nacionalizēto uzņēmumu nav iespējams tehnoloģiski nošķirt no pašreizējā uzņēmuma.

(10.10.1996. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 12.11.1996.)

11.pants. Uzņēmuma pašreizējam īpašniekam piederošās mantas izpiršana

(1) Uzņēmuma pašreizējā īpašnieka īpašums ir uzņēmuma mantas daļa, par kuras vērtību uzņēmuma pašreizējās mantas vērtība pārsniedz to mantas vērtību, uz kuru saskaņā ar šā likuma 7.pantu atjaunojamas bijušā īpašnieka vai viņa mantinieku īpašuma tiesības un kuru uzņēmumā pēc nacionalizācijas ieguldījusi valsts, pašvaldība, fiziskā vai juridiskā persona. Uzņēmuma apgrozāmie līdzekļi uzskatāmi par uzņēmuma pašreizējā īpašnieka īpašumu.

(2) Persona, kurai atjaunotas īpašuma tiesības un atdots bijušais uzņēmums, ir visa atdotā pašreizējā uzņēmuma tiesību un saistību, arī uzņēmuma darbinieku darba līgumos un darba koplīgumā noteikto tiesību un saistību, pārņēmēja.

(3) Persona, kurai atjauno īpašuma tiesības uz bijušo uzņēmumu un kura vienlaikus izpērk visu valstij vai pašvaldībai piederošo mantu pašreizējā uzņēmumā, kļūst arī par pašreizējā uzņēmuma tiesību un saistību pārņēmēju. Šī persona ir tiesīga izmantot par maksāšanas līdzekli privatizācijas sertifikātus. Privatizācijas sertifikātus nevar izmantot uzņēmuma naudas līdzekļu izpiršanai un saistību kārtīšanai.

(4) Ja pašreizējā uzņēmuma mantas (pamatlīdzekļu) vērtība ir palielinājusies vairāk nekā par 55 procentiem salīdzinājumā ar to mantas vērtību, uz kuru saskaņā ar šā likuma 7.pantu atjaunojamas bijušā īpašnieka vai viņa mantinieku tiesības, un nacionalizēto uzņēmumu ir iespējams tehnoloģiski nošķirt dabā, saglabājot pašreizējam valdītājam iespēju turpināt uzņēmējdarbību, tad persona, kurai atjauno īpašuma tiesības, nepārņem pašreizējā uzņēmuma tiesības un saistības.

(5) Šā likuma 5.panta pirmās daļas 1. un 3.punktā minētās institūcijas:

1) izstrādā uzņēmuma atdošanas noteikumus, ja personai atjauno īpašuma tiesības un slēdz ar šo personu pašreizējam valdītājam piederošās mantas izpirkuma līgumu;

2) iesniedz vienu valstij piederošās mantas izpirkuma līguma eksemplāru Ekonomikas ministrijai.

(6) Ja uzņēmuma bijušais īpašnieks vai viņa mantinieki ir izteikuši vēlēšanos izpirkt uzņēmuma pašreizējam īpašniekam piederošo mantu, noslēdzot ar viņu līgumu par minētās mantas nomu ar izpirkumu, uzņēmums pārvaldāms kā kopīpašums.

(7) Ja uzņēmuma pašreizējam īpašniekam piederošā manta tiek pirka uz nomaksu ar īpašuma tiesību pāreju bijušajam īpašniekam vai viņa mantiniekiem tūlīt pēc līguma noslēgšanas, uzņēmuma pašreizējā īpašnieka prasījums par parāda nomaksu tiek nodrošināts, ar šo likumu nodibinot ķīlas tiesību uz visu uzņēmumu.

(8) Līdzekļi, kas iegūti no valstij vai pašvaldībai piederošās mantas izpiršanas, ieskaitāmi valsts īpašuma privatizācijas fondā un to pašvaldību īpašuma privatizācijas fondos, kuru teritorijā atrodas uzņēmums, saskaņā ar Latvijas Republikas 1992. gada 9. decembra likumu «Par valsts un pašvaldību īpašuma privatizācijas fondiem» (Latvijas Republikas Augstākās Padomes un Valdības Ziņotājs, 1993, 1/2).

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 10.10.1996. likumu, kas stājas spēkā 12.11.1996.)

12.pants. Uzņēmuma atdošana, ja pieteikums iesniegts pēc 1992. gada 20. jūlija

(Izslēgts ar 10.10.1996. likumu, kas stājas spēkā 12.11.1996.)

13.pants. Uzņēmuma atdošanas termiņš

(Izslēgts ar 06.10.1994. likumu, kas stājas spēkā 03.11.1994.)

14.pants. Uzņēmuma īpašnieka pienākumi

3. nodaļa

UZŅĒMUMA PĀRVEIDOŠANA STATŪTSABIEDRĪBĀ

15.pants. Gadījumi, kad uzņēmums jāpārveido statūtsabiedrībā

(1) Uzņēmums jāpārveido statūtsabiedrībā, kuras dalībnieki ir bijušais īpašnieks vai viņa mantinieki un uzņēmuma pašreizējais īpašnieks, ja uzņēmuma pašreizējās mantas vērtība ir palielinājusies salīdzinājumā ar tās mantas vērtību, uz kuru saskaņā ar šā likuma 7. pantu atjaunojamas bijušā īpašnieka vai viņa mantinieku īpašuma tiesības, un bijušais īpašnieks vai viņa mantinieki vēlas atgūt savu īpašuma daļu, bet nevēlas izpirkt uzņēmuma pašreizējam īpašniekam piederošo mantas daļu.

(2) Uzņēmums jāpārveido statūtsabiedrībā arī tad, ja tas ir piederējis vairākām personām uz kopīpašuma tiesību pamata vai kā mantas kopība un ne visas fiziskās personas, kurām ir piederējis uzņēmums, vai viņu mantinieki ir iesnieguši pieteikumu par īpašuma tiesību atjaunošanu vai arī kāda no šīm personām vai tās mantinieki ir izvēlējušies kompensāciju. Pamatkapitāla (statūtu fonda) daļas, kas pienāktos bijušajiem īpašniekiem vai viņu mantiniekiem, kuri nav iesnieguši pieteikumu par īpašuma tiesību atjaunošanu vai kuri ir izvēlējušies kompensāciju, paliek uzņēmuma pašreizējā īpašnieka īpašumā līdz to atdošanai bijušajiem īpašniekiem vai viņu mantiniekiem, pamatojoties uz viņu pieteikumu, vai līdz šo daļu privatizācijai vai atsavināšanai saskaņā ar šā likuma 20. panta noteikumiem.

(3) Uzņēmums jāpārveido par statūtsabiedrību arī tad, ja bijušais īpašnieks vai viņa mantinieki vēlas izpirkt pašreizējam īpašniekam piederošo mantas daļu, bet uzņēmuma pašreizējās mantas (pamatlīdzekļu) vērtība ir palielinājusies vairāk nekā par 55 procentiem salīdzinājumā ar to mantas vērtību, uz kuru saskaņā ar šā likuma 7.pantu atjaunojamas bijušā īpašnieka vai viņa mantinieku īpašuma tiesības, kā arī tad, ja bijušajam īpašniekam vai viņa mantiniekiem nav atjaunotas īpašuma tiesības uz visu zemes gabalu, ko aizņem pašreizējais uzņēmums, un nacionalizēto uzņēmumu nav iespējams tehnoloģiski nošķirt dabā.

(4) Statūtsabiedrība ir visa pārveidotā pašreizējā uzņēmuma tiesību un saistību, arī uzņēmuma darbinieku darba līgumos un darba koplīgumā noteikto tiesību un saistību, pārņēmēja.

(5) Šā likuma 5.panta pirmās daļas 1. un 3.punktā minētās institūcijas izstrādā privatizācijas vai atsavināšanas noteikumus, ja īpašuma tiesības atzīstamas, piešķirot pamatkapitāla daļu statūtsabiedrībā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 10.10.1996. un 13.06.2001. likumu, kas stājas spēkā 16.07.2001.)

16.pants. Uzņēmuma pārveidošana statūtsabiedrībā un pamatkapitāla (statūtu fonda) sadalīšana

(1) Statūtsabiedrības pamatkapitāla (statūtu fonda) daļas (akcijas, pajas, dalās) jāsadala atbilstoši šā likuma 7. pantā noteiktajā kārtībā aprēķinātajai mantas daļu vērtībai.

(2) Dokumenti uzņēmuma pārveidošanai statūtsabiedrībā jā sagatavo tai institūcijai, kuras uzdevums ir atjaunot īpašuma tiesības.

(3) Ja uzņēmums jau ir pārveidots statūtsabiedrībā saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem par privatizāciju vai ar Ministru kabineta atļauju, arī statūtsabiedrībā ar ārvalsts ieguldītājam piederošu pamatkapitāla (statūtu fonda) daļu, bijušajam īpašniekam jāpiešķir atbilstošā pamatkapitāla (statūtu fonda) daļa no valsts vai pašvaldības īpašumā palikušās pamatkapitāla (statūtu fonda) daļas. Ja statūtsabiedrībā nav valsts vai pašvaldības pamatkapitāla (statūtu fonda) daļas vai tā nav pietiekama, par trūkstošo daļu piešķirama kompensācija privatizācijas sertifikātos.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 06.10.1994. likumu, kas stājas spēkā 03.11.1994.)

17.pants. Uzņēmuma pārveidošana statūtsabiedrībā, ja pieteikums iesniegts pēc 1992. gada 20. jūlija

(Izslēgts ar 06.10.1994. likumu, kas stājas spēkā 03.11.1994.)

18.pants. Termiņš uzņēmuma pārveidošanai statūtsabiedrībā

(Izslēgts ar 10.10.1996. likumu, kas stājas spēkā 12.11.1996.)

19.pants. Statūtsabiedrības pienākumi

(Izslēgts ar 10.10.1996. likumu, kas stājas spēkā 12.11.1996.)

20.pants. Valsts vai pašvaldības pamatkapitāla (statūtu fonda) daļas privatizācija

(1) Valstij vai pašvaldībai piederošo pamatkapitāla (statūtu fonda) daļu statūtsabiedrībā privatizē vai atsavina likumā noteiktajā kārtībā.

(2) Bijušajam īpašniekam vai viņa mantiniekiem rezervēto pamatkapitāla (statūtu fonda) daļu statūtsabiedrībā var atsavināt likumā noteiktajā kārtībā, ja mēneša laikā pēc 1994. gada 6. oktobra likuma «Grozījumi likumā «Par īpašuma tiesību atjaunošanu uz uzņēmumiem un citiem īpašuma objektiem»» spēkā stāšanās dienas nav iesniegts pieteikums par īpašuma tiesību atjaunošanu.

Piezīme. 20. panta otrās daļas nosacījums nav piemērojams, ja laikā no 1994. gada 1. jūlija līdz 1994. gada 6. oktobra likuma «Grozījumi likumā «Par īpašuma tiesību atjaunošanu uz uzņēmumiem un citiem īpašuma objektiem»» spēkā stāšanās dienai likumā noteiktajā kārtībā ir pieņemts lēmums par pamatkapitāla (statūtu fonda) daļas atsavināšanu un ir iesniegts privatizācijas pieteikums.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 06.10.1994. un 13.06.2001. likumu, kas stājas spēkā 16.07.2001.)

4. nodaļa KOMPENSĀCIJAS PIEŠĶIRŠANA

21. pants. Kompensācijas piešķiršana

(1) Kompensācijas par uzņēmumu jāpiešķir, ja:

1) bijušais īpašnieks vai viņa mantinieki pieteikumā ir izvēlējušies kompensāciju, izņemot šā panta otrajā daļā minētos gadījumus;

2) ja īpašuma tiesības nevar atjaunot, atdodot uzņēmumu vai pārveidojot to statūtsabiedrībā un piešķirot bijušajam īpašniekam vai viņa mantiniekiem atbilstošu pamatkapitāla (statūtu fonda) daļu šajā likumā minēto iemeslu dēļ vai tādēļ, ka uzņēmums nav saglabājies, izņemot šā panta otrajā daļā minētos gadījumus;

3) pieteikums par īpašuma tiesību atjaunošanu uz uzņēmumu iesniegt valsts vai pašvaldības institūcijai vēlāk nekā vienu mēnesi pēc 1994. gada 6. oktobra likuma «Grozījumi likumā «Par īpašuma tiesību atjaunošanu uz uzņēmumiem un citiem īpašuma objektiem»» spēkā stāšanās dienas;

4) uzņēmuma sastāvā nav bijis nekustamā īpašuma;

5) uzņēmums likumos noteiktajā kārtībā atsavināts, to privatizējot;

6) valsts vai pašvaldību institūcijas laikposmā no nacionalizācijas dienas līdz 1990.gada 24.oktobrim ir atsavinājušas uzņēmuma nekustamo mantu pret atlīdzību uz notariāli apliecināta līguma pamata labticīgam pircējam — fiziskajai personai — vai arī nodevušas pret atlīdzību labticīgam pircējam — juridiskajai personai, kas nav valsts vai pašvaldības juridiskā persona;

7) bijušais īpašnieks vai viņa mantinieki iesnieguši pieteikumu pēc tam, kad ir pieņemts Ministru kabineta lēmums par tā īpašuma objekta nodošanu privatizācijai, kura sastāvā atrodas attiecīgais uzņēmums, un ir apstiprināti privatizācijas noteikumi (privatizācijas projekts);

8) bija noslēgts līgums par atdotā uzņēmuma vai tā daļas nomu ar izpirkumu. Šajā gadījumā valstij ir jāatmaksā īpašniekam vai viņa mantiniekiem visa saņemtā izpirkuma maksa tādos pašos maksāšanas līdzekļos, kādos tika saņemta izpirkuma maksa;

9) bija noslēgts līgums par pārveidotā uzņēmuma vai tā daļas nomu ar izpirkumu. Šajā gadījumā valstij vai pašvaldībai ir jāatmaksā bijušajam īpašniekam vai viņa mantiniekiem saņemtās izpirkuma maksas daļa, kas ir proporcionāla bijušā īpašnieka vai viņa mantinieku daļai statūtsabiedrības pamatkapitālā (statūtu fondā), tādos pašos maksāšanas līdzekļos, kādos tika saņemta izpirkuma maksa.

(2) Kompensācija netiek piešķirta, ja:

1) uzņēmums ir gājis bojā karadarbības dēļ Otrā pasaules kara laikā vai arī kustamo mantu laikposmā no 1941.gada 22.jūnija līdz 1945.gada 9.maijam atņēmušas PSRS vai Vācijas iestādes vai amatpersonas;

2) bijušais īpašnieks vai viņa mantinieki labprātīgi atsavinājuši uzņēmumu. Par labprātīgu atsavināšanu nav uzskatāma atsavināšana, kas izdarīta, lai samaksātu vai piedzītu nesamērīgos nodokļus un nodevas;

3) valsts vai pašvaldība pēc nacionalizācijas akta pieņemšanas nav pārņēmusi uzņēmumu savā valdījumā un nav likusi šķēršļus bijušā īpašnieka saimnieciskajai darbībai uzņēmumā. Par šķērslī uzskatāms arī tas, ka bijušais īpašnieks vai viņa mantinieki ir bijuši spiesti pamest uzņēmumu otrā pasaules kara darbības rezultātā, kā arī izvairties no iespējamām represijām.

(3) Ja uzņēmējdarbība, kuru pašlaik veic valsts uzņēmums saskaņā ar likumu "Par uzņēmējdarbību", ir atļauta tikai valsts uzņēmumiem, Ministru kabinetam ir tiesības bijušajam īpašniekam vai viņa mantiniekiem neatdot uzņēmumu, bet piešķirt kompensāciju.

(4) Kompensācija bijušajam īpašniekam vai viņa mantiniekiem piešķirama saskaņā ar likumu "Par privatizācijas sertifikātiem" un šo likumu.

(5) Ja tiesa taisījusi spriedumu par īpašuma prasības apmierināšanu, bet apmierinājuma apmērs ir mazāks par to mantas vērtību, uz kuru saskaņā ar šā likuma 7. pantu atjaunojamas bijušā īpašnieka vai viņa mantinieku īpašuma tiesībām, par trūkstošo daļu Ekonomikas ministrijai jāpiešķir bijušajam īpašniekam vai viņa mantiniekiem kompensācija privatizācijas sertifikātos.

(6) Ja uzņēmuma valdītājs ir šā panta pirmās daļas 6. un 7.punktā minētā fiziskā vai juridiskā persona, lēmumu par kompensācijas piešķiršanu privatizācijas sertifikātos pieņem Ekonomikas ministrija, bet privatizācijas sertifikātu daudzumu nosaka Privatizācijas aģentūra.

(7) *(Izslēgta ar 10.10.1996. likumu.)*

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 06.10.1994., 10.10.1996., 13.06.2001. un 22.06.2005. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2005.)

22.pants. Kompensācijas piešķiršanas termiņi

(Izslēgts ar 10.10.1996. likumu, kas stājas spēkā 12.11.1996.)

5. nodaļa SŪDZĪBU UN STRĪDU IZSKATĪŠANA

23.pants. Sūdzību un strīdu izskatīšana

(1) Sūdzības par valsts vai pašvaldības īpašuma privatizācijas komisijas rīcību (lēmumiem) vai citādu bijušo īpašnieku vai viņu mantinieku interešu aizskārums jāizskata kartība, kāda noteikta 1994. gada 10. februāra likumā «Par valsts un pašvaldību īpašuma privatizācijas komisijām» (Latvijas Republikas Saeimas un Ministru Kabineta Ziņotājs, 1994, 6).

(2) Prasības pret Ekonomikas ministriju, ministriju, kuras pārziņā ir valsts uzņēmums, Privatizācijas aģentūru vai citu normatīvajos aktos noteiktu institūciju, kas veic uzņēmuma (uzņēmējsabiedrības) privatizāciju vai atsavināšanu, vai pašvaldības domi (padomi), kuras pārziņā ir pašvaldības uzņēmums, par tās bezdarbību rīcības (lēmumu) likumību, tās veikto mantas novērtēšanu, statūsabiedrības pamatkapitāla (statūtu fonda) sadalīšanu, kompensācijas aprēķināšanu, kā arī par termiņu neievērošanu un citiem ar īpašuma tiesību atjaunošanu saistītajiem jautājumiem izskata tiesa.

(3) Strīdus starp bijušajiem īpašniekiem, viņu mantiniekiem un uzņēmuma valdītāju, kā arī ar īpašuma tiesību atjaunošanu saistītos strīdus izskata tiesa.

(4) Īpašnieki vai viņu mantinieki atbrīvojami no valsts nodevas maksāšanas, ja viņi šajā pantā paredzētajos gadījumos tiesas ceļā prasa savu tiesību aizskārums novēršanu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 06.10.1994., 10.10.1996. un 13.06.2001. likumu, kas stājas spēkā 16.07.2001.)

Pārejas noteikumi

(10.10.1996. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 12.11.1996.)

Ar šā likuma spēkā stāšanos spēku zaudē Satversmes 81.panta kārtībā izdotie Ministru kabineta noteikumi nr.125 "Grozījumi likumā "Par īpašuma tiesību atjaunošanu uz uzņēmumiem un citiem īpašuma objektiem"" (Latvijas Republikas Saeimas un Ministru Kabineta Ziņotājs, 1996, 14.nr.).

2. (Izslēgts ar 22.06.2005. likumu, kas stājas spēkā 01.09.2005.)

Latvijas Republikas Augstākās Padomes priekšsēdētājs A. GORBUNOVŠ

Latvijas Republikas Augstākās Padomes sekretārs I. DAUDIŠS

Rīgā 1993. gada 30. martā

© Oficiālais izdevējs "Latvijas Vēstnesis"